Byxe oronuudai proletaarinar, negedegtii!

№ 159 (2192)
1937 onoi ijyyliin 14
PONEDEELЬNIG
14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Moźlin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai]yder byriin gazeeta

Redaakciin aadres: *Ulaan-Yde goorod, Centrsojuuziin 19.*

№ sen 10 mynge.

SEVOOBOROODII ZYBƟƟR JABUULXA!

„Zyb johoor sevooborood jabuulxa tuxai" SSSR-ei Gazartariaalangai Aradai Komisariaadai bolood, tariaan ba mal azalai sovxoozuudai Aradai Komisariaadai komiisiin zoxioohon projeekt myneeder blde tunxaglaxamnai. Hajaxan bolood dyyrhen, paartiin Centraalьna Komiteedai Pleenymi bolbol ene projeektii xeblelde tunxaglaxiin ba haitar zybşen xelsexiin tulada tereenii gol tyleb haişaan batalaad, myn ene asuudalii CGK-ai udaadaxi pleenym deere daxin xelseze yzexe gebe.

Manai orondo ton bogonixon bolzor soo ynder deede ba togtuuritai urgasa temeseze abxa byxii ysloovi bii bolhon baina. Kolxoozuud bolbol eehelingee bajan zeerii yder byri urguulxa ba myn kolxoozniguudai şanga şadaltai baidalii debzyylxiin tulada xeregtei yyme xysed bii.

Gazar edlyyri tuxai tariaalan zonoi yjiin yjede xyseze abahan xyseliinь xyseldee. Kolxoozuud mynee gazar edlyyrii duran soogoo edleze baina—eneen tuxai proletaariin asag anxaral tabiba. Mynxelee ba tyleehegyigeer edlexiin tulada gyrenei aaktiin johoor kolxoozuudta 400 milioon gektaar gazar bexizyylen ygebe, tereen sooxi 150 milioon gektaar gazariinь eneenei urda pomeeşiguudai, sangai ba monastiirnuudai edlyyride baigaa hen. Taharxai xolo, polosaa gazar, xeden xeheg gazartai baidagaa bolioobdi. Gazarai gyrehenei eldoyyt, zilhee zilde tyltyyrne bolzo baina. Myn ereşelen sovxoozuudş bexizee baina.

Tiibe jaabaş, manai orondo urgasiin xemzee dab geheer ynder deede zergiin bişe baina. Abza baihan urgasamnai togtuuritai bişe baidag. Bolьşeviiguud ene probleemii gartaa abaad, aradai azaxiin bişe şuxala probleemanuudii ali xiriin tyseteigeer ba şin zorigtoigoor şiidxehen tereen şingieer yter urgen şiidxexe sag boloo.

Urgasanuudii yter tyrgen ba togtuuritai bexieer deeşeyylxiin tulada, gansal jyyme lutana gexede: gazarii zybeer edlexe xeregte bolьşeviig gurim zuram bii bolgoxo xeregtei. Ene zorilgii şiidxexe jabalai bolbol egeen tyryyn zyb johoor sevooborood jabuulxii erine.

Urgasii deeşelyylxiin uzuur yndehen bolxo xojor şuxala ysloovinyyd bii baina. Tereenei negenь—yrehe haizaruulxa, yrehenei ydxeberi ba seleekcii alşeete hainaar emxidxexe. Paartiin Centraalьna Komiteed ba zasag bolbol eneenei tula xereglegdexe şuxala xemzeenyydii abaad baina. Xojordoxi ysloovinь xadaa—ydeze baigaa mal azalai eriltii xangaxa ba ali byxii kylьtyyriin tariaanai urgasii saaşadaa deeşelyylxeer zyb johoor sevooboroduudii jabuulxa xereg myn bolno.

Paartiin XVII dugaar xural deere, ajaar tiixede, nyxer Staalin iigeze xeleehen: „xydee azaxuin olon sagai şuxala zorilgonuudai negenь bolbol zyb johoor sevooboroduudii jabuulxa. . ." Gebeş, SSSR-ei Gaztarkoom ene zaabarii dyyrgebegyi. Dyrbenei gurban xubihaa ylyy olon kolxoozuudta batalagdahan sevooboroduud mynee xyrter ygei baina, tiin sevooborood batalza abhan kolxoozuudtaş tereenii ali xie bejelyylen gyisedxexe baihanii ximagadan şalgaxa jabadal ygei, olonxidoo saarhan deerei baidag.

Gazarai gurzaanuud bolbol sevooboroduudii saxixa xeregte ton halgaraar, xaişa xereg xandadag baigaa. Sevooborooodoi zaabarihaa gaduur, tereenii ebdeze ba xazailgaza zoxioohon tarilgiin daalgabari kolxoozuudta ygtedeg. Ton zybeer zoxioogdohon tarilgiin gyrenei tysebii rajoonuudta ba kolxoozuudta taraaza ygedee tedenei eehedeinь batalza abhan sevooborodii toondo abangyi, miin taraagdaza ygtedeg hen. Xorololgiin zorilgotoigoor zoxioogdohon tysebleige bolbol kolxoozuudii ba rajoonuudii sevooborodoo halgaxa, urda teenь jamar tariaa tarihanaa toondo abangyi, tariaalangai gazarii miin ezelxe baidalda oruulba.

Tariaa beledxelei yjede nege kolxoozonь nygee kolxoozingoo tysebii gyisedxelsedeg, tereen şingieer tarilgiin tyseb gyisedxexe gehen xorotoi praaktikii gazarai zurgaanuud yydxeze baiba.

Propaşnoi sevooborood bolbol gazarai xyrehenei strykyyrii ebdedeg. Xuuşarza muudahan gazar gedeg manai egeel eneenei gem. Malai tezeelei ybehe tariaa poolitoi sevooborooduud bolbol kolxoozuudai azaxuin dutuu taliinь usadxaza, malai ydxeberii ba tereenei produkcii ulam byri jixe bolgoxo, oroohoto tariaanai produukciin xire xemzeejii byri jixedxexe arga olgoxo baihan tuladanь, tiime sevooboroodto oroxo jabadal ali tuxai şuxala bolood baixanь ton eli. Myneeder manai tunxaglahan projeekt soo egeel eneen tuxai xelegdene.

Ene projeekt bolbol sovxoozuudta ba kolxoozuudta malai tezeelei ybehe tarilgiin poolitoi sevooborood jabuulxa geze tyleblehen baina. Projeektiin johoor, olon zil soo urgadag ybehenei tarilga 1942 on bolтor sovxoozuudta 3 milioon ba kolxoozuudta 20-22 milioon gektaar bolood baixa johotoi. Zyb johoor jabuulagdaxa sevooboroduudai zaitaigaar bagtaaxiin tulada eldegdeegyi şine gazarii ba zaalьcanuudii eldedeg bolzo, sovxoozuudai paaşniiin talmaiji 3 milioon 600 mingan gektaar xyrter ba sovxoozuudhaa kolxoozuudta ygtehen gazarii eldedeg bolzo, zaalьca şaralzanuudii ba şine zaloog xaxalza kolxoozuudai paaşniiin talmaiji 13 milioon gektaarhaa dooşo bişeer jixedxexe gebe. Eneen tuxai projeektii unşaad baixadaa, ene xereg bolbol jaaxa argagyi, şuxala, gyrenei udxatai ba tere xadaa xeden milioon zonoi intereesii xydelgexe baina geze todo honor oilgogdono.

Ybehenei tarilgiin poolitoi sevooborood geeşe ali ali teehee ns xaraza, zybşeze yzexeer şine xereg myn. Paartiin Centraalьna Komiteed bolbol Gazartariaalanai Arkomaadai ba sovxoozuudai Arkomaadai Komiisiin projeektii haitar zybşeze xelsexe geze tabixadaa, jamar zorilgotoi bailgaab gexede: eregtei ba emegtei kolxoozniguudai, agronoomuudai, sovxoozoi xydelmerişedei, nauukiin ba praaktikiin azal jabuulagşadai hanal bodolii ylemze jixeer, xysed hainaar eliryylze medexe gehen baigaa. Tiime zybşen xelselge bolbol xeden zuun şine duradxalnuudii oruulza, praaktigudai opodii elsyylxe ba ene asuudalii aldun endyy ygeideer şiidxexe arga olgoxo. Myn iigeze le byxii arad zontoigoo sugtaa manai gyren şuxala xeregyydii şiidxedeg geeşe. Soveedai, bolьşeviig demkraati tuxai eneenhee ylyy yşee todo yliger zişee xeregtei geeşe gy!

Nyxedyyd, xydee azaxuin erdemten, agronoomuud, kolxozniguud, sovxoozoi xydelmerişed ba xydee azaxuin byxii xydelmerilegşed! Tanda yge ygtene, gyren bolbol tanai hanamzanuudii xylieeze baina geeşe. Komiisiin projeekt tuşaa eehediingee hanal bodolii, ylyy dutuu jyymiinь zaaza telegtii, ene projeektii kritikovaalagtii, eehediingee duradxalnuudii oruulagtii. Ene aixabtar jixe şuxala probleemii zybşen xelsexiin tulada, xelel gazeetanuudai xuudahanuud yrgeneer delgegdeze neeltetei baixa.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee tobşologdobo).

STAALINAI TRAASAAR

Moskvaa—Xoito poolius—Xoito Ameerika buungyigeer niidxe niidelge

ZASAGAI KOMIISIIN MEDEESEL

Moskvaa—Xoito poolius—Xoito Ameerika marşruudaar buungyigeer niidxe zybşeelge ygexe tuxai Soveed Xolboonoi geroi nyxer **M. M. Groomov**, majoor **A. B. Jyymaşev** ba 3 raangiin seregei inzeneer **S. A. Daniilin** gegşedei zuurşalgii zasag xangaba.

Moskvaa şadarai Şçelkoovskiin aerodroom deerehee 1937 onoi ijyyliin 12-oi 3 çaas 20 minuutada staart ygtehen baigaa. Samoliood bolbol Zemliaa Fraanca Ioosifa—Xoito poolius—mylihen okeaan—Xoito Ameerika kyyrs bariza niidbe.

„AM-34" motoortoi „ANT-25" geze samolioodoor niidxe baina. Samolioodoi ekipaaz: Soveed Xolboonoi geroi **M. M. Groomov**—komandiir, majoor **A. B. Jyymaşev**—xojordugaar piloot, 3 raangiin seregei inzeneer **S. A. Daniilin**—şturman.

Niidelgii emxidxexe zasagai komiis:
N. Ryximooviç, M. Kaganooviç, A. Tyypolev, J. Aalksnis, O. Şmiidt.

SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamziin amzaltanuud

SSSR-ei finaansiin arkomaadai medeegeer ijyyliin 2-to gargagdahan SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe 4 miliaarda tyxerigei urihalamzahaa, tyryyşiin 5 xonog soo Soveed Xolboonoi azalşad xamta 3 miliaarda 664 milioon 26 mingan tyxerigte xyrter zaxihan baina. Ene xadaa, 1936 ondo gargagdahan xojordugaar tabanzilei 4-dexi zilei urihalamza taraalgahaa (ene bolzor soo) 200 milioon tyxerigeer deeşe taraagdaad baina.

RSFSR-te odoo 2,4 miliaarda tyxerigei urihalamza zaxigdaa.

Şine togtohon Xolbooto respyyblikenyydte urihalamza zaxilga yzegdeegyi amzaltataigaar jabaza baina.

Ulaan-Aarmiiin dunda urihalamza zaxilga yngeregşe zileinxihee xaraagyi jixe amzaltataigaar jabuulagdaza baina.

SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe urihalamza gargahanai ygle yderhee exileed, urihalamza zaxilga kolxoozniguudai dunda yrgeneer jabuulagdaza exilee.

Soveed Xolboonoi zyg byxenhee urihalamza taraalga tuxai eneenei urda yzegdeegyi medeenyyd abtana.

Tus urihalamza zaxilga bolbol **„Goorod ba xydee toxsonoi azalşad negeş xyn SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe urihalamzagyi baixagyi"** gehen loozungoor yngergegdeze baina. (TASS).

189 obligaaca şyybe

Xojordugaar tabanzilei dyrbedexi zilei urihalamziin şyysete xojordugaar tiraazii şalgaltiin tyryyşiin yderte 189 azal şadai obligaaca xamta 29540 tyxerig şyybe. C.

Gadaada Xeregei Aradai Komisariaadta

Bagsaaxada nege rootiin tuxai japoon-manzuurai seregei otriaad Amar myrendexi jixe aralda garaza jirehenei tuxai medee gadaada xeregei Aradai komisariaadta ijyyliin 6-da abtahan baina. Tere ydertee Gadaada Xeregei Arkomaad bolbol Moskvaada baigaa japoonoi posoolhoo eneenei uşarii eliryyleze ygexiin erilte xebe. Ysegelder boltor japoonoi posoolhoo xangaltatai xariuu abaagyi baixadaa, tere ydertee Gadaada Xeregei Arkoom nyx. Litviinov japoonoi posool nojon Şigemiicyji uriza jiryyleed doro dursagdahan zyilnyydii xelebe:

Hajaxan Amardaxi aral tuxai garahan konfliiktatai baidalii, tere aral deere baihan zebsegte xysii zailuulxa tuxai xojor talahaa xelseetei baihan deerehee tereenii zogsoogdohon baina. Myn ene aralnuudai şadar japoon—manzuurai zebsegte xysen daxin baixagyi geze nojon posooloi ijyyliin 2-oi oficiaalьno medyyliin johoor Soveed gyrenei zasagai gazar eeriingee xysii zailuulhan baina. Zygeer, ene zebsegte xysen bolboi xelseeji exileze baixa yjede tende baihan ba tereenei udaa xelseenei jabuulagdaza baixa dunduur zailuulagdahan baixa geze medegdexe johotoi. Xerbee Soveed zasag bolbol seregeigee patruulii aralhaa zailuulza gargaad, daxin 2 xonohon xoino tedenii gedergenь tere gazartanь elьgeehen baigaa haa ene bolbol xelseegee şudargan bişeer dyyrgehen bolxo gy, ali xelseegee ebdehen bolxo baigaa. Tus aralnuudta japoon-manzuurai seregyydei daxin garaza jirehen jabadal bolbol, xelseegee japoon—manzuurai talahaa ebdeze baihanь eli bolxo tula Soveed zasag eris proteesta medyylne. Ene proteesta bolbol, hajiin xelsee xexe yjede japoonoi posoolоi eneenei urdatee baihan baidalii hergeexe şuxala tuxai dabtan xelehen deereheenь ilangajaa zybtei bolno. Tere baidalai yjede tus aralnuudta jamarş japoon-manzuurai seregyyd baigaagyi hen, iime deerehee tere seregyydei garza jirehen deerehee tendexiiin baidalda helgeltei boloo gehen baina. Soveed zasag bolbol tere aralnuudii Manzuurai gazar geze tooloogyi ba tooloxogyi, tiime deerehee tende japoon-manzuurnuudai soldaaduudai baixa jabadal bolbol xuuli busa geze toolono. Nojon posooloi naidaltaigaar medyylhen johoor, xerbee japoonoi zasag ynexeeree eb nairamdalai bodolii barimtalaza, alibaa konfliiktanuudhaa hergeelen zaisaxii bododog baigaa haa, aralnuud deere baihan japoon-manzuurai seregyydii ene sagaa zailuulxa geze Soveedai zasag xylieeze baixa baina.

Ene aralnuud bolbol Manzuurai gazar baixa hen geze xoohonoor barimtalaza ba tus aralnuudai gazaraar soveedai 2-3 kaaternuud jabaza baidagai tuxai barimtalan nojon posooloi xeleheniii nyxer Litviinov bolbol yndehegyi deere toolozo, tedenei xelehen argumentaacii barimtalan ene medyylge ba proteestii japoonoi zasagta damzuulan medyylxii posoolii guiba.

Myn hyylşiin yjede japoon-manzuurai seregyyd bolbol soveedai gazar deere garza jiredeg bolohon ba soveedai xilii nebteren samolioodoor niiden garza jirexe jabadalnuudai oloşorhonoi tuxai japoonoi zasagai gazar harhaa hanalaa bolxii damzuulxii posooldo nyx. Litviinov medyylbe.

Soveedai xilii saxixa seregyyd bolbol japoon-manzuurai seregyydii jaabaşji soveedai gazar deere tabixagyi, xerbee tedenei seregyyd gazar deere garza jiredeg baigaa haanь ali bokoor namnaxa gehen xatuu şanga prikaazatai baixa,—geze nyxer Litviinov zaxin xelebe. Soveedai seregyyd manzuurai xilii nebteren garaa geze xoohon harmtii arsaza, posooloi xelehen ygiiji nyxer Litviinov zoxixogyi faakt deere toolozo xariuusahan baina. Ynendee, hajaxan Soveedai seregyyd bolbol, soveedai gazar deerexi Vinokyyrki xadada jabaza baihan japoon-manzuurai otriaadii namnaza, tere gazarahaanь japoon-manzuurai seregei zebsegyyd ba şuhatai myrenyydii olohon baigaa. Tere bolbol, bagsaaxada tende japoon-manzuuraixid şarxataad, şanь abaaşaza amzahan baigaa bololtoi.

Manzuurai ergihee yxer buugaar buuduulza şingehen kaatera uhanhaanь gargaza abxa tuxai Soveed zasagai hanalii nyx. Litviinov medyylhen baina. (TASS).

KOLXOOZUUDAI TARIAALAN BA SABŞALAN DEEREHEE

YBEHENEI XYDELMERIII ŞANGADXAXA

Zediin aimagai zarim kolxoozuud ybehe xuriaalgiin xydelmeriee exilbe.

Kolxoozuud bolbol mynee zilde ybehendee jabaxa maşiina zebsegee byrin zahaza, hain beledxel xehen baina. Xerbee kolxooz brigaada byxen ene geheer ybehenei xydelmerii şangalza jabuulaa haa, tysebee sag bolzor soonь dyyrgexe xysed argatai.

Cedeenke.

Zaadkanuudanь ezegyi xebtene

„Socialiizm" kolxoozoi (Zediin aimag) tariaanai negedygeer brigaadiin staan deere dyrben zaadkanuud sagaan talada xura boroondo ziberze xebtene. Nege maşiniin golonь xuıarhan ba xeden olon çaastinuudanь geegdeze, ygei bolbo.

Brigadiir Dara Baldanai gedeg kolxoozoi zeerii ezegyi xajaad baibaş, tereenei gemşi deere toolongyi, hanaa amar huuna.

Altan.

30 mingan buxal abxabdi!

Xori. Xezengiin somonoi, Jerbaanovai neremzete kolxooz ijyyliin 3-nai yderhee exilze, ybehendee orobo.

Ybehe xuriaalgiin xydelmeride xamta 60 xyn xojor mingan gektaar sabşalanhaa 30 mingan buxal ybehe abxa tysebteigeer garaba. Sabşalga ba xuriaalgiin xydelmeriee 20 xonogoi bolzorto dyyrxe johotoi jym.

Pravleeniiin tyryylegşe Şagdarai ba brigadiirnar Mitabai ba Ajuuşiin gegşed azal xydelmeriee zyb hainaar emxidxexe şadaa haa, ene tysebei johoor 30 mingan buxal ybehee sag bolzor soonь şanar haintaigaar xuriaan abza xysed şadaxabdi.

Jerbaanovai neremzete kolxoozoi geşyyn Daşanima Badmacerenei.

XURIAALGADAA beledxeltei garba

Muxar-Şiber. Sutain somonoi (tyryylegsenь Sanziin) 7 kolxoozuud ijyyliin 5-ai yder xysed hain beledxeltei ybehenei xuriaalgada orohon baina. Ybehe-tariaanai urgasa ton hain.

Cadana, Moolotovai neremzete kolxooz modouradxalgiin tysebii 100 proceent, paar xaxalalgii 125 proceent, tariaanai burtag xaxalalta 117 proceent dyyrgehen ba xargiin zahabari bolon bişe bişe kompaaninuudii byrin dyyrgeed, byxii xydelmerişedee ybehenei xuriaalgada tabiba.

N. Badmacerenei.

BOLŞOGYIGƟƟR noьşorzo huunad

Booronoi aimag dotor ybehe xuriaalgiin xydelmerii sag bolzor soonь exilxe tuxai xenşe anxarnagyi. Zişeelxede, Bilşerei byleg soo ybehenei maşiinnuud zebseg zybxen 50 proceent zahabarilagdahan, Xojordoxi Gotoloi byleg ba bişeş bylegyyd myn iime baidaltai baina.

Myn paarai xaxalalga ba tariaanai burtag ybehe tyylgiin talaar tyylgiin ton hulaar jabuulagdaza baixadanь, bylsoveedei ba aimgyisedkoomoi zyghee jamarş xemzee abangyi hanaa amar huunad.

Xydee bişegşe.

YDEREIGƟƟ NOORMII XYSED DYYRGENE

Xoriiin aimagai, Jerbaanovski somonoi „Zurgaanai Zam" ba „Manai azal" kolxoozuud ijyyliin 1-nei yderhee xoizo ybehee sabşaza exilhen baixa jym.

„Zurgaanai Zam" kolxooz 8 kosiilkotoigoor ba 7 morin tarmuur maşiinataigaar ybehendee orobo. Brigaadanь 25 xydelmerişed jabana. Myn „Manai Azal" kolxoozş baha hain beledxeltei.

Ydereigee noormii xysed dyyrgene.

R. Anandiin.

Sabşalangaa uhalhanai yre

Muxar-Şiberei aimagai, Sutain ba Suulgiin somonoi kolxoozuud ene zilde ybehe nogoo haisa urguulxiin zorilgoor sabşalan xadalangaa uhalxa tuxai jixe xydelmeri byteebe.

Sutain somonoi, Jerbaanovai neremzete kolxooz 543 gektaar ba Voroşilovai neremzete kolxooz 400 gektaar sabşalan uhalhan jym. Eneenei urda oroldoo sabşagdaagyi gazartaş ybehe nogoonoi urgasa erxim hain.

D. N. Balzanimiin.

ZYB JOHOOR SEVOOBOROOD JABUULXA TUXAI

SSSR-ei Gazartariaalangai aradai komisariaadai ba SSSR-ei tariaan ba malazalai sovxoozuudai aradai komisariaadai komiisiin gargahan projeekt

„Zyb johoor sevooborood jabuulxa“ tuxai SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai ba SSSR-ei tariaan ba malazalai sovxoozuudai Arkomaadai Komiisiin gargahan projeektii tunxaglaxa zuuraa „Buriaad-Mongoloi Ynen“ gazeetiin redaakca bolbol xydөө azaxuin erdemten, agronoomuud, kolxoozniguud, sovxoozoi xydelmerişed ba xydөө azaxuin byxii xydelmerilegşedii „zyb johoor sevooborood jabuulxa“ tuxai asuudalii gazeetanuudai xuudahan deere zybşen xelsexe jabadalda xamaadalsaxii uriaalana.

Kolxoozoi baiguulaltiin gyised ba byrimyhen ilahan ilalta, tomo socialiis azaxuin sisteeme bolxo kolxoozuud ba sovxoozuudai yrgelzedөө ezemden ilaad baihan jabadal bolbol byxii kylьtyyrenyydei urgasii yrgen deeşelyylxe ba togtonizoruulxa tereegeeree daşaramduulan kolxoozuudai bajaligii ba byxii kolxoozniguudai şanga şadaltai baidalii ali bolxoor deeşelyylxe byxii şuxala erxe baidalnuudii bii bolgozo ygөө. Socialiis revoliyyceer kolxooznuudta ygtehen 400 ylyytei milioon gektaar gazar, tedenei dunda pomeeşeguudai sangai ba symenyydei medelde baihan 150 milioon gektaar gazarii gyrenei aaktaar kolxoozuudaar mynxedөө ba tylөөhegyigөөr edlexeer bexilegden ygtehen baina. Kolxoozuudai gazar edlel gede şuxala zuram togtoogdohon ba tariaaşanai zizexen azaxuin xetiin taşuur bolxo xolo, ende tende mezaa alxahan ba taharxai gazartai baidag jabadal usadxagdahan baina.

Maşiina- traaktorai staancanuudaar traaktornuudai ba odoo yjiin xydөө azaxuin maşiinanuudai xysetei paarkaar zebseglegdehen kolxoozuud bolbol gazar edlyyriiin bydyylig geegdengi teexnikii orxizo, azalaa kylьtyyrneer jabuuldag bolzo baina. Xojordugaar tabanzilei yjede kolxoozuudai xaxalhan paarai talmai 17 milioonhoo 27 milioon gektaar xyrter, holoomiin uzuur xaxalalganь 18 milioonhoo 52 milioon gektaar xyrter nemehen, şibxe ba ilangajaa, mineraalьna ytegzyylgii xereglelge nelieedgyi yrgedehen baina. Sovxoozuud bexizehen ba tedenei dotor sovxoozuudii zişeetei johonoi azaxui bolgoxo byxii şuxala erxe baidal bii bolgogdoo.

Urgasii tyrgөөr ba bexieer yrgen deeşelyylxiin tulada gansaxan, gazarii zybөөr azalşalaxa xeregte bolьşeviig zuram bai guulxa jabadal dutana. Ene zorilgii şiidxelge bolbol xamagai tyryyn zybөөr sevooborood jabuulxii erine.

Xaa xaanagyi zyb johoor sevooborood jabuulxa tuxai paartiin XVII xuralai sexe zaahan zaabariiin baibaş, SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaad ba terenei niutagai oorganuud bolbol xaa xaanagyi sevooborood jabuulalgii gyisedxen bejelyylze şadaagyi ba kolxoozuudaar abtahan sevooboroodoi zuram saxilgii dyyrgyylze şadaagyi baina. Kolxoozuudai gurbanai negenhee olonxinь togtoogdohon sevooboroodii batalan abaagyi ba togtoogdohon sevooboroodii abhan kolxoozuudai olonxinь tereenee saxidaggyi baina. Tarilgiin daabari ygexedөө kolxoozoi azal jabuulgiin erxe baidalii ba tedenei abhan sevooboroodii xaraadaa abangyi, tarilgiin daabariii negenheenь nygөөdedenь, hainaar xydelze baihan kolxoozdonь damzuulan ygedeg gazarai oorganuud bolbol kolxoozuudta sevooboroodii ebden xazairuulhan jabdalda өөhedөө gemtei baidagainь ysөөn bişe.

Paarpropaşnoi sevooboroodto olon zil soo urgadag nogoon tarilgada ton bagaxan huuri ygtehen baina. Gol gol texniis kylьtyyrnyydei ba şiniiciin tarilganuudai urda tee tereende zoxistoi hain tarimalnuudii kleeverii lioonoi urda tee, liuceernii xlopçaatnigai urda tee, olon zil soo urgadag nogoonuudii şiniiciin urda tee g. m.). tarixa jabadal xysed xangagdadagyi. Paarpropaşnoi sevooborood bolbol tariaanai azaltai taliin rajoonuudai malazalii xygzyylxe xeregte tezeelei nogoo şuxala xeregtei soonь tarixa jabadalii xangadaggyi ba ede rajoonuudai kolxoozuudai azaxuinuudii gan gasuur ba xuurai halxinda gemteşxejeө jadadaggyi nege janziin ba olzo bagataigaar yldөөdeg baina. SSSR-ei sovxoozuudai Arkomaadai tariaan azalai sovxoozuudta zoxioohon sevooboroodtonь olon zil soo urgadag nogoonuudii tarixa jabdal xaraada abtaagyi, malazalai sovxoozuudta togtoogdohon sevooboroodto jixenxidee nogoo tarilga xegdedeggyi baigaa. Sovxoozuudai sevooboroodto olon zil soo urgadag nogoo tarixa jabadal ygei baihan deerehee, tere bolbol mal azalii xygzyylxe bexi baaza baiguulalgada haad xehen baina.

Kolxoozuud ba sovxoozuudta urgasii ali bolxoor deeşelyylxe ba togtonizoruulxa, myn urgan xygzeze baihan mal azalai, ilangajaa taliin gan gasuurta orodog rajoonuudta tezeelei baazii yrgedxexe jabadalda, zyb johoor sevooborood jabuulalga ba tereeniii şudalalga bolbol odoo yjede ton şuxala xemzee jabuulalga myn bolno.

Eneentei daşaramduulan, SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai ba SSSR-ei tariaanai ba malazalai sovxoozuudai Arkomaadai komiisiin şuxala deere oloxonь:

I. Sovxoozuudta zyb johoor sevooborood jabuulxa tuxai

1. Zyb johoor sevooborood jabuulxa xeregte sovxoozuudai kolxoozuudta zişee xaruulxiin tulada mal azalai ba myn tariaan azalai sovxoozuudta nogoo tarilgiin poolitoi sevooboroodii yrgenөөr xereglexe, terenei tulada olon zil soo urgadag nogoo tarilgii yrgedxeze, 1942 on xyrter sovxoozuudai arkomaadai xarьjaatai sovxoozuudta nogoo tarilgiin talmaiji 3 milioon gektaar bolgoxo ba 1938 ondo olon zil soo urgadag nogoo nege milioon gegktaar tarixa.

2. Olon zil soo urgadag nogoo tarilgiin yrgedxelgii ba zyb johoor sevooborood jabuulalgii xangaxiin tulada 1942 on xyrter elyyr gazar ba urda teenь xaxalagdahan gazarnuudii azallaza, sovxoozuudai arkomaadai xarьjaatai sovxoozuudai tariaanai talmaiji 3 milioon 600 mingan gektaar boltor mynөө baihandanь nemeeze jixedxexe.

3. Tariaan azalai sovxoozuudta byxii talmain 20 proceentdonь nogoo tarixa zuuraa, negen doro 1942 on xyrter oroohoto tariaanai kylьtyyriin tarilgii tariaan azalai sovxoozuudta 500 mingan gektaar nemeeze jixedxexe.

4. Diilenxidee şiiniiciin namarai tarilga xedeg urda rajoonuudai tariaan azalai sovxoozuudta byxii tariaalangiinь ten xaxadlan xubaaza, mynөө baihan taban poolitoi sevooboroodiinь arban poolitoi sevooboroodto oruulxa, tiixedee ene sevooboroodtoo dyrbenhөө dooşo bişe namarai şeniiciin ba ovioosoi, myn olon zil soo urgadag nogoonuudai poolinuudii xaraada abalsaxa.

5. Povoolziin ba Vostoogoi tariaan azalai sovxoozuudta baihan taban poolitoi sevooboroodii arban poolitoi bolgoxo, tere sevooborooduudta xabarai şeniiciin 4 5 pooli ba olon zilei nogoonoi 2-3 pooli xaraalaxa ba tabanhaa deeşe poolitoi sevooboroodiinь ylөөgөөd, tereendenь olon zil soo urgadag nogoonoi xojor pooli oruulxa.

6. Olon zil soo urgadag nogoonoi sevooboroodtoi gaxain azalai sovxoozuudta, sevooboroodiinь ondoo bolgongyi, xarin abhan sevooboroodtonь taaruulza nogoo tarilgii xangaxa. Nogoo tarilgiin sevooboroodgyi gaxain azalai sovxoozuudta, abhan sevooboroodoinь poolinuud byxeniii xojor poolido xubaaza, xojorhoo dooşo bişe poolidonь olon zil soo urgadag nogoo tarilgiin jabuulalgii xangaxa.

7. Hy- mixanai ba xonin azalai sovxoozuudta tariaalangai şine gazarnuudii azallaza, poolinuudainь tooji 9-10 pooli xyrter jixedxexe, ene sevooboroodtonь 3-4-5 poolihoo dooşo bişedenь olon zil soo urgadag nogoon tarigdaxa johotoi.

8. Xloopogoi azalai byxii sovxoozuudta liuceerna tarilgii togtoogdohon sevooboroodooronь xaraalagdahan xemzeedenь xyrgexe.

9. Idiee xooloi azyiledberiiin sviookliin sovxoozuudai abhan doloo naiman poolitoi sevooboroodto negen zil soo urgadag nogoonoi orondo, xojor poolidonь olon zil soo urgadag nogoonuudii helgeze tarixa johotoi.

10. Sovxooz byriiin zil zilei sevooborood ba sevooboroodii şudalan ezemdexe tyseb, myn baihan sevooboroodtoo olon zil soo urgadag nogoo tarilgii oruulalsaxa tyseb bolbol sovxoozoi direektor ba axalagşa agronoomoor zoxioogdoxo ba SSSR-ei tariaan azalai ba mal azalai sovxoozuudai aradai Komisaaraar gy, ali SSSR-ei bujuu xolbooto respyyblikenyydei gazar tariaalangai Arkoomuudaar, zoxixo sovxoozuudaixiii ediee xooloi Aradai Komisaaraar batalagdadag baixa.

11. Sevooborood bolbol sovxoozoi tysebte oruulagdahan baixa ba, terenь sovxoozuudta ba zoxixo arkomaadta— xojor xehegeer xadagalagdaxa johotoi. Togtoogdohon sevooboroodoo bujuu tysebөө, tereniii şudalan ezemdelge helgexe jabadalii Arkoomoi zybşөөlgyigөөr yiledxe jabadal xorimzologdono.

II. Kolxoozuudta zyb johoor sevooborood jabuulxa tuxai

1. Kolxoozuudta olon zil soo urgadag nogoo tarilgii yrgedxexe ba zyb johoor sevooborood jabuulza, sevooboroodoo xysed dyyrgeze şadaad baixadaa, SSSR dotor olon zil soo urgadag nogoonuudai tarilgii 25-27 milioon gektaar xyrgeze, 1937 ondo olon zil soo urgadag nogoonoi sabşuulxa talmainь 4,8 milioon baigaa haanь 1942 ondo olon zil soo urgadag nogoonoi sabşuulxa talmainь 20-22 milioon gektaar xyrter nemeegdehen baixa johotoi.

2. Kolxoozuudta olon zil soo urgadag nogoo tarilgii yrgedxexiin ba zyb johoor sevooborood jabuulxiin tulada 1942 on boltor sovxoozuudhaa kolxoozuudta ygtehen gazarnuudii, urdanь tariaa tariagdahan aad, orxigdoşohon gazarnuudii, şine gazarnuudii azallaza, şugii burgaaha seberlen arilgaza kolxoozuudai tariaanai talmaiji 13 milioon gektaar haa baga bişii nemeeze jixedxexe.

3. Respyyblike, xizaar ba mozonuud dotor tariaanai şine gazarnuudii aşaglaxa dorodursagdahan minimaalьna tyseb togtooxo:

SSR Xolboon—13 milioon gektaar.

RSFSR—10 milioon 150 mingan gektaar.

Ukrainiin SSR—140 mingan gektaar.

Beloruusai SSR—200 mingan gektaar.

Azerbaidzaanai SSR—150 mingan gektaar.

Gryziinei SSR—90 mingan gektaar.

Armiaanai SSR—70 mingan gektaar.

Tyrkmeenei SSR—50 mingan gektaar.

Tadziigai SSR—150 mingan gektaar.

Yzbeegei SSR—350 mingan gektaar.

Kazaaxiin SSR—nege milioon 300 mingan gektaar.

Kirgiizei SSR—350 mingan gektaar.

Azoovo-Çernomooroi xizaar—600 mingan gektaar.

Daalьno-Vostoogoi xizaar—250 mingan gektaar.

Baruun-Sibiirei xizaar—2 milioon gektaar.

Krasnojaarskiin xizaar—550 mingan gektaar.

Ordzonikiidziin xizaar—200 mingan gektaar.

Voroonezei mozo—100 mingan gektaar.

Zyyn-Sibiirei mozo—600 mingan gektaar.

Goorьkiin mozo—180 mingan gektaar

Baruun mozo—170 mingan gektaar.

Ivaanovai mozo—80 mingan gektaar

Kaliininai mozo—120 mingan gektaar.

Kiirovai mozo—200 mingan gektaar.

Kyibeşevei mozo—140 mingan gektaar.

Kyyrskiin mozo—100 mingan gektaar.

Leningraadai mozo—150 mingan gektaar.

Moskvagai mozo—180 mingan gektaar.

Oomskiin mozo—80 mingan gektaar.

Orenbyyrgiin mozo—600 mingan gektaar.

Saraatovai—320 mingan gegtaar.

Sverdloovskiin mozo—250 mingan gektaar.

Xoito mozo—120 mingan gektaar.

Stalingraadai mozo—400 mingan gektaar.

Çeliaabinskiin mozo—650 mingan gektaar.

Jaroslaavskiin mozo—170 mingan. gekraar

Tataarai ASSR—30 mingan gektaar.

Başkiirai ASSR—350 mingan gektaar.

Dagestaanai ASSR—120 mingan gektaar

Buriaad-Mongoloi ASSR—180 mingan gektaar.

Kabardiino-Balkaarai ASSR—30 mingan gektaar.

Kareeliiin ASSR—10 mingan gektaar.

Koomi ASSR—20 mingan gektaar.

Maariiin ASSR—40 mingan gektaar.

Mordoovskiin ASSR—50 mingan gektaar.

Povoolziin Neemecyydei ASSR—250 mingan gektaar.

Ydmyyrtiin ASSR—50 mingan gektaar.

Çeçeen- Ingyyşiin ASSR—40 mingan gegtaar.

Çubaaşai ASSR—30 mingan gektaar.

Jakuudai ASSR—20 mingan gektaar.

4. Urdanь baihan sevooborooduudiinь şinedxen baiguulagdaxa ba şine sevooboroo-duudii jabuulagdaxa johotoi byxii kolxoozuudta, kolxoozuudai abhan ba batalagdahan sevooboroodtoo taaruulza poolinuudaa xubaaxa jabadalii dyyrgexe dorodursagdahan bolzornuudii togtooxo:

Kybaanai, Azoovo-Çernomooriiin xizaarai, Stavroopoliiin, Ordzonikiidziin xizaarai rajoonuudta, Ukrainiin taliin ba Kriimei rajoonuudta **1939 onoi xabar boltor;**

Xara şoroitoi bişe polosaanuudai lioonoi ba konoplioogoi azalai kolxoozuudta, Azoovo-Çernomooriiin xizaarai Doneeckiin ba Saalьskiin rajoonuudta, Zavoolziin rajoonuudta, Stalingraadai, Saraatovai ba Kyibeşevei mozonuudta ba Povoolziin Neemecyydei ASSR-te **1940 onoi xabar boltor;**

Yldegşe, byxii kolxoozuudtanь **1941 onoi xabar boltor**

5. Oroohoto tarilgadanь namar tarigdahan şiniice buliuu baihan ba kykyryyze bujuu naran seseg tarilsadag **urda taliin rajoonuudta** Kriimei ASSR, USSR-ei taliin xubi, Azoovo-Çernomooriiin ba Ordzonikiidziin xizaarnuud, Voroonezei ba Kyyrskiin mozonuudai urda tala) baihan tabazurgaan poolitoi sevooboroodii, pooli byriiin ten xaxadaaranь xubaaza liuceerniin xojor, byriş gan gasuurta dairaldadag rajoonuudtanь gurban pooli, ba namar tarigdadag şiniiciin dyrbenhөө dooşo bişe pooliii-sevooboroodoinь sostaavta oruulza şinedxen baiguulxa.

6. **Zyyn taliin rajoonuudta** (Çeliaabinskiin, Oomskiin, Zyyn-Sibiirei mozonuud, Baruun Sibiirei, Krasnojaarskiin xizaar, Kazaaxiin SSR-ei xoito taliin xubi) baihan gurban, taban ba doloon poolitoi sevooboroodii nogoo tarilsaxa poolitoi sevooboroodto şinedxen oruulxa. Tiixedee, gurban poolitoi kolxoozuudta pooli byriiinь gurba gurban poolido taban poolitoidonь pooli byriilnь xojor xojor poolido xubaagdaba, bişe kolxoozuudtanь şine gazarii aşaglaza poolinuudainь tooji olodxozo sevooboroodtonь liuceerniin xojor pooliii ba xabar tarigdadag şiniiciin dyrbenhөө dooşo bişe pooliii oruulalsadag baixa.

7. **Zavoolziin rajoonuudta** (Staalingraadai, Saraatovai, Kyibeşevei mozonuudai), myn Orenbyyrgiin mozodo, Kazakstaanai baruun rajoonuudta, Başkiirai ASSR-te mynөө baihan sevooboroodiinь doloon poolitoi bolgozo, 2 poolidonь, doloonhoo olon poolitoi sevooboroodto 2 bujuu 3 poolidonь liuceerna tarixa taba ba zurgaan poolitoi sevooboroodoi poolinuud byriii ten xaxadaaranь xubaaza, tereendee olon zil soo urgadag nogoonoi xojor gurban poolinuudii tahalxa.

8. **Sviookliin azalai rajoonuudai** sevooboroodii xuuşaaranь yldeeze, poolinuudainь negende kleever bujuu esparceetii tarixa.

9. **Xara şoroitoi bişe poolosoi rajoonuudai** lioon taridag kolxoozuudta byxeli poolidonь abtahan doloo-naiman poolitoi sevooboroodoor xaraalagdahanai johoor timofeejevkatai klieever tarilgii xaxad poolihoonь yrgedxexe ba lioon tarixa byxii tarilgiingaa urda, xojor zilde sabşan abtadag klieeverei tarilgaar xangaxa.

Xara şoroitoi bişe polosaagai, lioon taridaggyi kolxoozuudta paarai nege poolido nege zilde xereglegdexe timofeejevkatai kleever tarixa.

Elьhen xyrihetei, ilangajaa Beloruusida, Baruun mozodo ba Ukrainiin Çerniigovskiin ba Kiijevei mozonuudta—paariinь liupiinei tarilgada zoriuulaad, hyyleerenь terenee xaxaladag baixa.

10. Uhaladag gazarta **xlopoog taridag rajoonuudta** (Yzbeegei, Tadziigai, Tyrkmeenei, Kirgiizei, Armiaanai, Gryziinei, Azerbaidzaanai SSR-te ba Urda—Kazaxstaanai mozodo şine gazarnuudai uhalagdadag bolxiin zergeer xlopoogoi byxii uhaladag gazarnuudta zyb johoor sevooborood jabuulza şadadag bolxiin tulada, liuceerniin tarilgii yrgedxexe, ene zorilgoor uhalagdadag bolhon şine gazarnuudii xereglexe.

11. Zarim zoononuud soo sevooborood togtoogdoogyi kolxoozuudta deerxi zaabriiin johoor olon zil soo urgadag nogoo tariza, zyb johoor sevooborood jabuuldag bolxo.

12. Sevooborooduud ba tereende oroxo tyseb bolbol rajoonoi gazarai tahagai agronoomuudai maşiinotraaktorai staancanuudai gazar esxemzelegşedei tuhalalgaar kolxoozoi pravleeni zoxioodog ba kolxoozoi geşyydei xamtiin suglaagaar yzegdedeg ba batalan abtadag baixa jabadalii togtooxo.

Sevooborood ba tereende oroxo tysebii yzexe ba batalan abxadaa kolxoozoi geşyydei gurbanai xojor xubihaa ysөөn bişenь suglaraa haanь kolxoozoi bygediin suglaan byrin erxetei deere toologdodog baixa.

13. Olon zil soo urgadag nogoo tarilsalgatai zyb johonoi sevooboroodto kolxoozuudai oroxodonь iime xemzeenyydii johoşelen togtooxo:

(a) urdanь sevooboroodto oroxodoo xubaarilan xerşegdehen poolinuudiinь ebdexegyi, xarin şine sevooboroodto oroxo jabadal bolbol şuxala uşaralai garabalanь poolinuudaa ton tegşeer xojor—xojor poolinuudta xubaaza bejelyylegdexe baina;

(b) paarai orondo tarilga xexe jabadal bolbol, zybxen өөriingөө pooliii burtag ybehenhөө seberlexe zorilgii şiidxeze şadahan kolxoozuudta yildegdedeg baixa;

c) gol tyleb, tariaanaigaa talmaiji jixedxeze, nogoo tarilgii yrgedxelgii jabuuldag baixa. Tariaanaigaa gazarii yrgedxeze ylyy gazargyi ba kliimedei erxe baidal deerhee paaraingaa ali negen xubiii tarilgaar ezelxiin argagyi kolxoozuudta ton argagyidөөd baibal, oroohoto tariaanai kylьtyyrii bagadxaza bolxo.

14. Kolxoozoi xamtiin suglaagaar batalan abtahan sevooborood bolbol poolinuudai too ba kylьtyyrenyydei erjexe eelzee, myn abahan sevooboroodtoo oroxo tysebii togtoohon, sevooboroodoo jabuulxa bolzorii ba sevooboroodoo xysedөөr jabuulza şadataraa zil zilnyydte kylьtyyrnyydee taaruulan xubaarilza, tarixa zuramii zaahan baixa johotoi. Ene sevooborood bolbol rajoonoi gyisedxexe komiteedai preziidiymei yzemzede tabigdaxa ba tiigeed avtonoomito respyyblikiin gazartariaalangai arkoomoor, xizaarai ba moziin gazarai ypravleeniiin naçaalьnigaar eseslen batalagdag baixa.

15. Rajoonoi gyisedxexe komiteed bolbol avtonoomito respyyblikiin Gazartariaalangai arkoomoor xizaarai bujuu moziin gazarai ypravleeniiin naçaalьnigaar batalagdahan, kolxoozoi sevooboroodoi tysebei johoor, kolxoozoi xydөө azaxuin ba bişeş edlyyriiin gazarai tyseb, sevooboroodoi poolinuudii xamagaalaxa oin poolosuudta ba zimeste modonuudii huulgaxiin tulada tahalahan gazarnuudii, myn togtoogdohon sevooboroodoo jabuulxiin zil zilei tyseb oruulagdahan „sevooborood jabuulxa tuxai ynemşelge“ ygtedeg baixa.

„Sevooborood jabuulxa tuxai ynemşelge“ bolbol rajoonoi gazarai tahagii erxilegşiin, kolxoozoi pravleeniiin tyryylegşiin, rajoonoi axalagşa agronoomoi, rajoonoi axalagşa gazaresxemzelegşiin gar tabilgataigaar kolxoozoi pravleenida bariuulan ygtedeg baixa. Ene „Ynemşelge“ bolbol xojor xehegeer zoxioogdozo, negiinь kolxoozoi tyryylegşeer kolxoozuudta gazarii mynxedөө edlyylxe gyrenei aakttai xamta xadagalagdaxa, xojordoxinь rajoonoi gazarai tahagai xadagalamzada baixa johotoi.

16. Baihan sevooboroodoingoo poolinuudii xubaarilza sevooborood jabuulxa bujuu şineerş jabuulxa, myn mynөө baihan sevooboroodtoo jamarş xubilalta gargaxa ygeiş kolxoozuudta „Sevooborood jabuulxa tuxai ynemşelge“ ygtexe.

Sevooboroodiinь xubilaltada oroxogyi kolxoozuudta „Sevooborood jabuulxa tuxai ynemşelgii“ ygexe jabadal bolbol 1938 onoi torşo soo yiledegdexe.

17. Kolxoozuudta „Sevooborood jabuulxa tuxai ynemşelgiin“ ygtehenei xoino, kolxoozuudta togtoogdohon sevooborood bolbol, zybxen SSSR-ei gazartariaalangai Arkoomoi zybşөөlөөr xubilgagdaza bolxo.

III. Nogoo tarilgii yrehөөr xangaxa tuxai

Zyb johoor sevooboroodiii jabuulxa ba kolxoozuudai ba sovxoozuudai tezeelei resyyrsii yrgedxexe xeregte olon zil soo urgadag nogoonoi jixe udxa şanartai baihaniii SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadai ba SSSR-ei sovxoozuudai arkomaadai zigşyyriteigeer toodoggyi baihan deerehee nogoo tarilga ba xuriaalga jixeer xozondodog, tarihan nogoogoo xaruuhaldaggyi deerehee, ybehe abalgiin, ilangajaa yrehe gargalgiin talaar jixe dooguur urgasa abtadag baina. Klieeve

(Tygesxelenь 3-daxi niuurta)

ZYB JOHOOR SEVOOBOROOD JABUULXA TUXAI

(tygesxel)

l, liuceerniin ba bişe olon lei nogoonuudai yrehenei al ton xangaltagyigəər em- dxegdehen baina.

Olon zil soo urgadag nogoo rilgiin yrgedeze baihan deere- e, terenii yrehəər xangaxiin ada SSSR-ei Gazartariaalan- i Arkomaad ba SSSR-ei sov- ozuudai Arkomaad bolbol oro dursagdahan xemzee ja- ulganuudii bejelyylxe jo- toi:

1. 1938 ondo kolxoozuudta sovxoozuudta yrehenei aastoguudii bii bolgozo, te- endee xamagai tyryyn kol- ozuudai ba sovxoozuudai hedeinь xabaatai yrehii xe- glexe. Liucceerniin ba bişe n zilei nogoonoi yrehenei renei resyysii olon zilsoo gadag nogoo taridaggyi kol- ozuud ba sovxoozuudta oiriin 3 zil soo togtoogdohon vooborodoi johoor nogoo ixa byxii talmaigaa yrehəər gaxiin tulada yrehenei aastog emxidxexe jabadalda- johoşelen xereglexe.

2. Kolxoozuudai ba sovxoo- zuudai tarihan olon zil soo urgadag nogoonuudii gan ga- suurta xer zerge teseze şadaxa baihaaranь byridxeze ba seg- nelte xeze, 1936 onoi erxe bai- dalda ton tesemegei baihiinь şileze abaad, gan gasuurta dai- raldadag rajoonuudai kolxoo- zuudta ba sovxoozuudta zybxen yrehenei yçaastguudii emxidxexe jabadalda xereglexiin tulada ene yrehenyydei beled- xelgii emxidxexe.

3. Nogoonoi soortoto yrehe- nyydii, myn şara liuceern, zit- niaak raigraasa, ameerikaan xiaag ba busad zergiin bagaar delgerhen kylьtyyrnyydei yre- hii tyrgenəər ysxen delger- yylxiin tulada ene xeregte zoriuulza, tyyn ilgadahan kol- xoozuudta ba sovxoozuudta yrehenei tusagaar rasaatni- guudii emxilexe.

1938 onhoo yrehenei rasaad- nig byride sklaiduudaar ba nogoonoi yrehe seberlexe ma- şiinanuudaar xangagdahan yre- henei tusxai baazanuudii bu- juu beledxelei pyynktnyydii emxilexe.

IV zyb johoor sevooborood jabuulxiin tulada kaadrnuudii beledxexe tuxai

1. Zyb johoor sevooborooi buulxiin tulada agronoomuu- d ba gazar esxemzelegşedei alifikaacii deeşelyylxe zoril- or, rajoonoi gazarai taha- udai agronoomuudii, maşiina aaktorai staancanuudai ag- oomuudii, myn tereşelen zaresxemzelegşedii ba sov- oz byrihəə nege nege agro- omuudii helьbin beledxexe yrsenyydii respyyblike mozo xizaar byride emxilexe, ii- de edener bolbol ene kyyr senyydii dy yrgehenelgee hyyl de zyb sevooboroodii jabuulxa ba oilgozo abxa asuudalai ta- laar speciaalьna ekzaamenuu- dii erxebişe ygexe johotoi.

2. Nogoo tarixa ba nogoonoi yrehe azallaxa jabadalai agro- noomiin personaalii beledxexiin tulada byxii agronoomiin VYZ- nyydte ba teexnikymyydte no- goo tarilgiin kyyrsii baiguulxa.

SSSR-ei Gazartariaalangai Aradai Komisariaadai ba SSSR ei tariaan ba mal azalai sovxoozuudai Aradai komisariaadai komiis.

Kolxoozoi mori alagşa

Jaruuna. Viitimei somonoi im kolxoozoi geşyyn Rin- ei Ceden-Jeşe gegşe 1937 i maartiin exinde kolxoozoi avleeniiin daalgabariaar ajuulhaa xamagaalxa xy- lmeride jabaxa bolxodon teer daagşa nege hain xyseter ri unaxii ygehen baigaa nşenei gegşe tere moriinь angyi, xarin ondoo ybeşen rliii xenheeş zybşəəlgyigəər ixa unaba. Renşenei gegşe tere morioo eşen muu deerenь tezeel ba ruuha muutaigaar unaza ja- han deerehee, ybedxəəze, han baina.

Tiigeedş Rinşenei gegşe te- re morinoigoo ybedəəd baixa- danь veternaar argaşanda ar- galuulaagyi, dom argaar arga- luulba geeşeb geze urdanai barga zanşal gargaza baihaar alaza, kolxoozoi zəərii xoro- lood baina.

Jyynde mynəə xyrter Rin- şenei gegşedee kolxoozoinь pravleeni xemzee abadaggyi jym be?

Jisengiinski ba Gyyndiinski

Bavaasan Abidiin

Aldar soliitnai duudanam

„Bolьşeviiguudai abza şadaagyi tiime xeremyyd baixagyi"
I. Staalin.

„... Xoito poolius abalga ba tende poliaarna staanca emxidxexe jabadal bolbol socialiizmiin bajarai tylөө bidenei temesehen temsel dotorxi gansa bişe, xarin xe- den olon xeremyydii abahan abalta myn"
V. Çybaarь.

„Poolius bolbol xende nomgodxogdoxojoo medeze baigaa. Ene bolbol xeden zuun zilde bidenii, soveed xynyydii xylieeze baigaa!"
O. Şmiidt.

Xoito pooliusai mylihen dalai sagaaraad,
Xynei xysende abtangyi xebtee, nalain.
Diileed abxaar edirxyy erdemted garaad,
Demii zobon xosordog baigaa, nelieen.
Aarktikii tanixaa xaldaad oşoxodonь, zoriood,
Aimşagtai şiryyneer ugtadag baigaa, bulgin;
Xyiteн poolius mana tatan zyrieed,
Xynei xybyydii edideg baigaa, zalgin.
Xagsuu jangiaa mylihen dalai xabtaigaad,
Kapitaliizmiin aaragii bahan xebtee, tenigelen.
Xatuu bolьşeviig—soveed xynyyd şarmaigaad,
Xaldaad jirxiinь xylieen xebtee, amagalan.
Bagşa Staalinhaan bata zaabari abaad,
Babagar haxalta baatar Şmiidt xytelөө,
Şiryyn pooliusii poliaarniguud ezelee, dabaad.
Şuhan Ulaan Tugaa tende xiidxyylee.
Şuran tyrgen ulaan dalita xarsaganuudai
Şuud niidxe, şinexen xargui gargagdaa.
Abijaasta poliaarniguud—manai erxim geroinuudai
Aldar solonь ulam jixeer yrgegdөө.
Baatar geroinuud taanarai jixe aldar—
Bata xyşete Exe oronoi bajar,
Amzaltii zaahan aba Staalinai aldar,
Adalidxaşagyi erxim soveed nauukiin bajar;
Suuta geroinuudii tyryylze baidag oloor,
Soveed zasagai haixan gojo sula,
Baatar geroinuudii bolbosoruulza baidag, bataar.
Bolьşeviig paartiiin baxatai haixan solo.
Şunaxai faşiistnai dobtolooş haanь, irzalgaad,
Hynөөxenь labtai xyşiitnai magtanam, lioodçiguud!
Aarktikii ezelegşed, aldar soliitnai duudanam,
Amarşalgiin bajarii şylegөөr bişen duulanam!

„Aktriica bolxo xyselenteib"

(Xyygedei olimpiaadada xabaadagşa)

Agrofeena Nikolaajeva—15 nahatai, Jaruuniin xysed bişe dunda hurguuliiin 6 klaasiii dyyrgehen erxim huragşa, өөriingөө zoxioohon taancii, jixe bodomzotoi şadamaraar naadahandaa radiopriijoom ni- goor şagnagdaa Nikolaajeva,— „7 klaas dyyrgeed, teaatrai ba xygzemei teexnikymde oro- zo aktriica bolxo xyselenteib," —geze xelene.

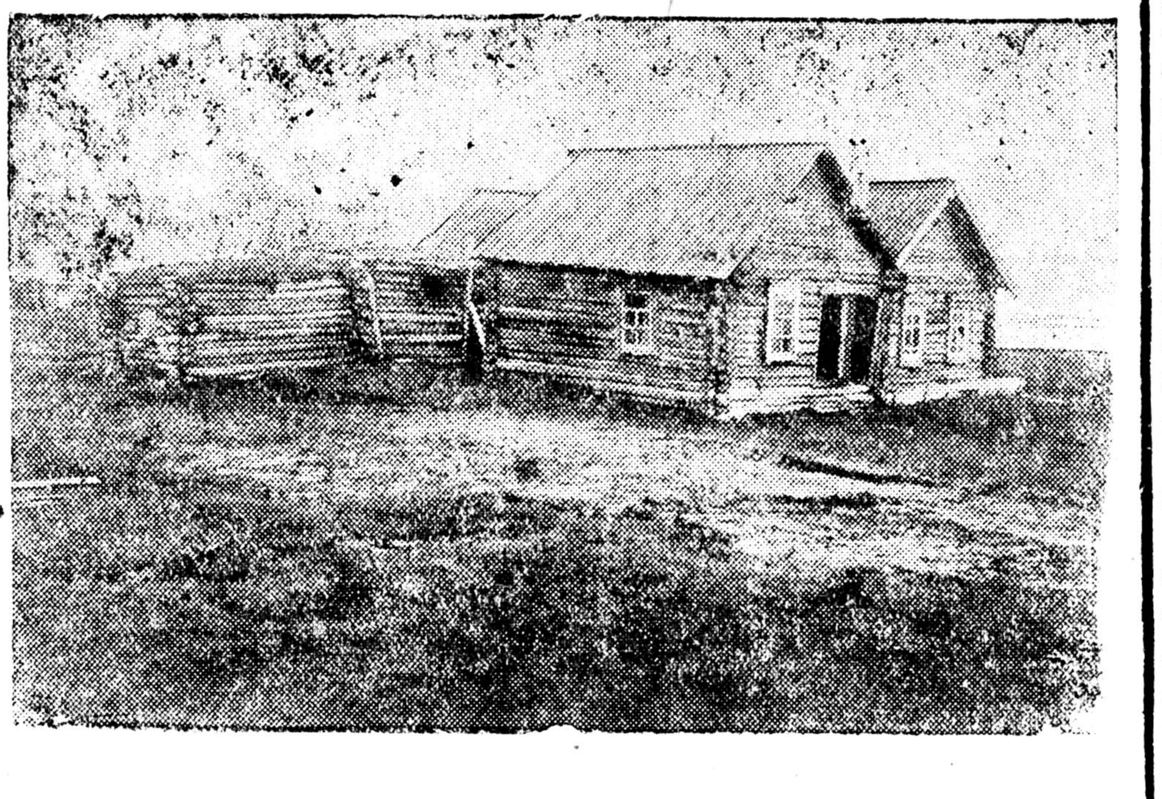

ZURAG DEERE: 1913-17 onoi yjede, Tyryxaanda xaanta zasagai sylelgede bai- xadaa nyx. Staalinai huuhan Kyreejka tos ondoxi(zyyn talahaa). Tere yjede yydenei baigşa gazarta sonxo baidag hen.
(Sojuuzfoto)

Partijna byxii organizaacada yroog bolgoxo xereg

Apreelь harada bolhon Exi- red-Bulgadai aimagai partijna suglaan bolbol partijna-poliiti- kan xydelmeriin buzagai muu baidalii eliryylee hen. Aima- gai xytelberilegşed Yşakoov ba Zandaanov ohol hanaa amar bejerxyy ba poliitikan talaar hoxorlig baihanai ge- meer BK(b) P-iin CK-ai direk- tiivii ebdexe ba paarti dotoroi demokraatiii xazagairuulhan, samokriitikii xabşahan jabadal xeterehen baigaa. Yşakoov ba Zandaanov gegşed sag yrgelze arxi uugaad xoohon zaxirgaa- lalga ba byleg kolxoozuudaar xydelze baihan komuniistna- rii tuhalxiin orondo xaraaxa zanaxa zergeer ailgaxii orol- dodog. Yligerlexede Zandaa- nov gegşe alban erxejee xete- ryylze (aimgyisedkoomoi ty- ryylegşe) aimgyisedkoomoi xydelmerilegşe Gyysev gegşii xydelmerihəən namnaxii orol- dohon baigaa. Nyxer Gyysev gegşe aimagai elyyrii saxixa xydelmeriin erxilegşe Zandaa- novai hamgan ba urdanь sagaan bandiidta xabaadaza jabahan aad mynөө xyrter Zandaano- vai dali doro xalxalagdaza bai- han komuniist neretei, Paav- lova gegşii kriitikelehen bai- gaa. Eneenhee gadna, Zandaa- nov gegşe өөriingөө hamgantai xamta aimagai paartijna ak- tiiv zarim nyxedii xudal xuur- mag gyzerdelgөөr etigemze xyndiinь muudxaxa jabuulga xeze baiba.

Bydyylig xytelberilegşed Yşakoov ba Zandaanov gegşed gyren ba paartiii mexeleze xudal medeegeer niyde dalda- laza baigaa. Tarilga ba xu- riaalgiin medeeji 5-10 xonog urda dyyrgebebdi geze medee xyrgedeg baihaninь eli. Ene neetodeeree somon kolxooz leere xydelmerileze baigaaşadii hurgaza gyrende ba paartida xarşa xydelmerii udaridahan baina.

Zadagairaza xetereşehen paartida xarşa elimeentnyyd Zandaanov ba Yşakoov gegşed aimag dotorxi azxuiji ilangajaa malazaiii muuduulza unagaaxiin tulda. oruulhan baina.

Angiiin daisanuudai xoroto jabuulgiin gemeer Yystь-Or- diin, Baitygai ba bişeş byle- gyydei kolxoozuudai kolxoo- niguud zilhee zilde azalta yde- reigөө olzii gar deere abza şadadagyi baigaa. 1935 ba 1936 onuudta aimag dotorxi malai too tolgoi olon bolgo- xiin orondo xoroltto baina. 1936 ondo yxerei tooji 20-25 pro- ceent olon bolgoxo tysebtei aad 7 proceent xoroltotoi- baigaa. Tereenşelen aduun—13 proceent xoroo. 1936 onoi ybe- he xuriaalgiin tyseb zybxen 70 proceent dyyrgegdehen me- dee aad bodoto deeree by- riş jixe dutuu baigaa. Eneen deerehee, yngerhen ybel ai- mag dotor malai tezeel jixexen dutaza neleed olon mal yxe- hen ba jixeer turaa. Enenei xolşolon bolbol mynөөş 1937 onoi malai too tolgoiji olon bolgoxo gyrenei tysebei gyi- sedxelde jixexen haad bolno.

Oportunistis baidalaa xete- ryylze sexe xorolotgi jabuul- za baigaa xytelberilegşed Yşa- koov, Zandaanov gegşedei xytelberieer aimag deere so- cialiis niitiin zəəriii yrin xul- gailxa jabadal ylemze jixe boloo.

Yligerlexede: Yşakoov N. gegşe 1936 onoi ijyyliiin 22-te Irkyy—Kaaçag zamai ypravleenihaa Piivkin gegşeer dam- zuulza 1500 tyxerig abaad өөrөө edihen baixa jym. Baha 1935 ondo Yşakoov gegşe myn tendehee 1000 tyxerig abaza ediee. Edenhee gadana Yşa- koov gegşe өөriingөө xani ny- xer T. Zandaanovtai xamtarza gyrenei mynge xulgailan edi- hen jabadalnuudiinь toolozo baraşgyi olon.

Kolxoozniig staxaanovtaniii şagnaxiin tylөө aimagaar ab- tahan patifoon,buu. belosipeed netenyydii Zandaanov gegşe өөrөө abşahan baixa. Yşakoov ba Zandaanov gegşedei daira- za aimgyisedkoomoi tyryyleg- şiin orologşo Sambaarov geg- şe 1936 ondo xargii zamai ypravleenihaa abtahan 600 ty- xerig edihen baigaa. Zam xar- giin xydelmeriii aimagai kol- xoozuudai hainaar xehenei tylөө 170000 tyxerig şagnalai mynge zamai ypravleenihaa abhan aad, tere myngenhөө 23000 tyxerig kolxoozuudta ygөөd, yldehen 150000 tyxeri- giinь jamarş kontroolьgyigөөr Yşakoov, Zandaanov gegşed banxeeta xexe metiin bişe xe- regte gargahan baiba.

Gyrenei zəərii yrin xulgail- xa jabadal bolbol Exired-Bul- gadai aimagai soo ton jixeer boldog baihan, ene jabadalii aimagai xytelberilegşed Yşa- koov ba Zandaanov gegşedei udaridalga baihaniinь eli.

Yşakoov ba Zandaanov geg- şedei buzagai jabadal bolbol jabaş gente dairaldahan uşar bişe. Yşakoov gegşe, Zyyn-Si- biir moziin urdiin xytelberileg- şed baihan aradai daisanuud Raazumov, Korşynoov gegşedei baruun gariinь baihan jym. T. Zandaanov bolbol eliryyleg- deed baigaa aradai daisan N. Zandaanovai yjeelinь bolxo jym. Eneen deeerhee xaraad yzexede, Yşakoov ba Zandaa- nov gegşedei xoroto jabadal bolbol bodotooroo aradai daisa- nuudai xydelmeri baihaninь myn. Eneen tuxai bolьşeviigai tobşolol gargaza, Exired-Bula- gadai aimagai byxii komuniist- nar ba Buriaad-Mongoloi par- torganizaacada yroog bolgoxo johotoi. Partijna kontroolьno komiisiin BMASSR-ei partko- leegi ba respyyblikiin proku roroi zyghөө Yşakoov ba Zandaanovai buzagai jabadalii darii yşөө nariaar şalgaza yze- xii zaxinabdi.

KOMUNIIST

V. I. Leenin

Socialiizm ba şazan

Mynөө sagai bylgem bolbol zar ezemdegşed ba kapita- istnarai xabaatai ba zonoi ton өөnxid bolxo etegeedei zyg- өө xydelmerişen angiiin maşa n toonoi niitii ekspioataa- ixa jabadal deere duuhan uulagdahan baina. Ene ylgem bolbol bogolii ezem- egşe bylgem myn, uşaranь daa, byxii nahaaraa kapitaa- i tuhada xydelmeri xedeg yleete" xydelmerişen bolbol, pitaliis bogoolşolgii xanga ba mynxezyylxiin tylөө o yiledberilze baigaa bogool- udai amidaraxa tediidenь allaşagyi ed xeregseldel „er- etei" baina.

Xydelmerişeniii ekonoomi- in talaar daralaxa jabadal olbol poliitikan talaar dara- xa, socialьna talaar uruu da- axa, olonoi uxaan sedxil ba suntalai baidalii bydyylig ə xaranxii bolgoxo alibaa ja- adali erxebişe bii bolgon argadag ba tyryyldeg baina. ydelmerişen bolbol өөriingөө koonomikon sylө olxiin tylөө emsexiin tulada) poliitikan ylөөji gaxa jixeş gehen tulis şadaxa, gegeş kapitalis asagii unagaaxagyi sagta jamarş yləə xydelmerişenii guiran- şaiga, xydelmerigyidelge ba daralatahaa abarxagyi jym. Şazan bolbol egyyride mynxe busadai tylөө xexe xydelme- rieer, gasagdalaar gansaardal- gar daragdahan aradai nii- tiin deeree xaa—xaanagyi daraza baihan sedxilei dara- laltiin negen yzegdel myn baina. Sekploa aacalagdagşa an- giiin ekspioatacalagşadtai te- mesxegdee xysegyi baidaginь zergig xynei baigalitai temesexe xysegyi deerhee burxan, syd- xer, edi şidi gexe zergede etige- deg şingi, xoito nahanda hain ja- baxa jabadalda eligexe etigelii zailaşagyi tyryyldeg baina. Şazan bolbol byxeli nahaaraa xydelmeri xeze gasagdal zobo- lon edleze jabahan xyniii jyr- tensiingөө baidalda xylisengii nomogon baixii hurgaza, ten- gerte tyreed zargaxa naidaxa- giaar hanaajinь amaruuldag baina. Teed, busadai azalaar baidag xynyydii şazan bolbol tedenei eksplotaacalan mylzexe sagaaruulxii duradxaza ba ten gerde amagalan zargal olxo bileed ximdaxan sengeer xu- daldaza jyrtemsiin baidal do- tor yglige bujan xexii hurga- za, baidag baina. Şazan bolbol oopiym (xara tamxin) myn. Şazan bolbol kapitaalai bogool xynyydei өөriingөө xyn dyrsii ba ediixenş xireer xynei nere- de xyrxe, baidalai eriltii daran bulaza baihan, uxaan sedxilei arxinai tyrelei zyil myn.

Gebeş, өөriingөө bogoolşolgii mederehen ba өөriingөө syl- lөөgei tylөө temesexe temsel de yndihen bogool bolbol xa- xad xubinь bogool bişe boldog baina. Tomo faabrikiin azyi- ledberide xymyyzehen, gooro- doi baidaldai gegөөrehen, mynөө sagai uxaaraa medexe xydel- merişe bolbol şazanai muxar etigelii bejehee şoo yzen zai- galii poopuud ba byrzyaazin xuurmag hyzegtende yzene, ene jyrtense deerexi erxim hain baidalii өөhedtөө dailan abdag baina. Mynөөnei proole- tariaad, bolbol şazanai manan- tai temesexe jabadalda şinzelxii uxaaniii xamaaduulan xereg- ledeg ba xydelmerişenii xoito nahanai jabadalda etigexe eti- gelheenь sylөөlze jyrtense deere johotoi erxim hain bai- daltai bolxiin temeselde tede- taar zagsaadag socializmiin talii barixa bolzo baina.

Şazan bolbol xynei xubiiin xereg geze tunxaglagdana jo- hitoi—gehen ene ygenyydeer zirtee socialiistnar şazanda xa- maadalga xandalgaja yzyyl- deg baigaa 63) Gebeş, ene ygenyydhee eldeb oilgolsoogyi jabadalnuud garxagyin tulada ene ygenyydei udxii elieer to- dorxoilgoxo xereg. Bidener xa- daa, şazan bolbol gyrenei ta- laar xubiiin xereg baixii ere- melzenemdi, gehen manai paar- tida şazan bolbol xubiiin xereg geeşe geetoolozo bidener jaabaş şadaxagyibdi Şazanda gyr- renei xamaadaxa xereg baixa johogyi, şazanai bylgemyyd bolbol gyrenei zasagtai xol- bootoi baixa johogyi. Xyn by- xen jamarş duratai şazanaa şytxe syləətei baixa bujuu socialiisţ byxenei ziirtee ba- daг ateiist baiza jamarş şaza- niii xogşen baixa syləətei baixa johotoi. Şazanda şytelgiin xa- maadalaar xoorondo, tedenei erxe deere jamar nege ilgaa baiza bolxogyi. Graazdanuudai negen şazan şytelgiin tuxai oficaalьna do kumeentnuud soo byri durdaxaş jabadalnuud by- rimyhen usadxagdaxa johotoi. Ton syləətei, zasagaar jamarş xamaagyi negen hanalta— graazdanuudai negen xol- xo johotoi syme-ceerkovei ba şazanai bylgemyyd gyrenei mynge ygeze jamarş ygelge baixa johogyi ba ceerkovii gyrenei gexe jamarş jabadal baixa johogyi. Imagtal ene eriltenyydii esestenь xyrter gyisedxexe jabadal bolbol syme ceerkovei gyrende krepost- noi xarijaadalgaar baihan ba orosoi graazdanuudai gyrenei ceerkovte kreposnoi xarijaadal- gatai baihan, şazan şytelge be- juu şazanda etigexyydii jabada- lai tylөө myrdedeg, xynei sedxilde xyserxedeg, gyrenei ceerkovei jamar negen mun- xaruulagşa xara arxiii tygөөxe jabadaltai sangai gazarnuud ba sangai olzii xolbozo baidag lunda zuunai yjiin inkviziitor *) johotoi (64) (mynөөş xyrter 1 şazanai deere zaalat dyrem oa xuulinuudta ylehen) xuulii zuramai baihan ba bejelyylge- deze baihan tere eşyyrite bu- zagai yngerhen baidalnuud xaza şadaxa baina. Syme-ceer- kovii gyrenhee byrimyhen tu- saaarlagdaxa gehen—ene eriltie bolbol socialiis proletariaadai mynөө sagai gyrende ba ceer- kovte tavixa erilte myn.

Orosoi revoliyyce bolbol ene eriltii poliitikan sylөөgei şu- xala nairalta xubi bolgon be- jelyylxe johotoi. Orosoi revo- liyyce bolbol ene talaaraa onso zoxid uşarbaidaltai baina, uşa- ranь xadaa poliitikan-krepos- tnoi ezen xaanta zasagai zir- xemşegte xoirog jab adalnuud sanvaartanaiş dunda boliulaa, zebyyrel ba xanaagyi jabadal gargaza baina. Orosoi ynen aldartiin sanvaartan xedii buu- rai, xedii xaranxii baibaş te- deniii Ryysidexi xuuşanai dunda zuunai zuramai uaalgiin dor- biooto jixe şimeen mynөө heriyylbe. Tedenery haa sylөө eremelzexe jabadalda şadarda- za, xoirog jabadal ba çinoov- niugaai zorig zorgooroo yiled- xe jabadalii eserggyyseze, „bur- xanai albaşanda" xaldaahan poliiciin tagnuulii esergyyseze baina. Bidener socialiistnuuder bol sanvaartanai dunda ynense şudarguu xynyydei tabihan erilte nyyydii esestenь xyr- gelseze, sylөөgyi tuxai yge zelezee, tedenii zoriolgo şazan poliica xojoroi xoorondoxi ali byxii xolbooдuudii erid tahal- xii tedenhee eremelzelseze ene xydeləəji demzelsexe johotoibdi. Nege gebel, ta şuud şudarguu baina, tiigebel ta sym ceerko- vii gyrenhөө, hurguuliiii sym ceerkovhee byrimyhen tusa- gaarlaxiin tylөө ba şazan bol- bol xynei xubiiin xereg gexe erxebiş byrimyhen sonoşxo- xiin tylөө oroldozo baixa joho- toit. Nege gebel, syləəgei ene zuramta eriltii zybşөөrexe baixat, tiigebel taanar yşөө inkviziciin tradicada (ta şal- da-orş.) byrimyhen abtagdahan xebeeree geeşet, tiigebel, yşөө hangai gazarnuudta ba hangai

(Yrgelzelelenь udaadxi dugaar- ta garxa)

*) Inkviziica—xuuşanda şazaniii eser- gyyseheн etegeedii şyyxe saazalxa syyd.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

Centraaľna froont

Ispaaniiin oborooniin ministeerstviin medeesehenei johoor, respyyblikiin seregyyd bolbol ijyyliin 8-da Sijeerra Gvadarrma seektorii amzaltataigaar dobtolobo. Respyyblikiin seregyyd bolbol ygleenei 8 çaasta ton şuxala udxa şanartai pyynkt bolxo Los Lьjanoosii ezelbe. Ene baildaan dunduur 20 xyniii pleende abhan ba seregei jixe xeregselii myn abahan baina. Respyyblikiin seregyyd Mosklid, Romanilьoos, Vilьafraan Delь Kastiilьja (Bryyntehee baruun xoito zygte) dereevenyydii myn baha ezelbe. Respyyblikiin seregyyd, ijyyliin 8-nai ygleegyyr Kixoorna geze dereeveniii byhelen toirobo) (Bryyntehee baruun xoişo 6 kilomeetrte). Respyyblikiin seregyyd uragşatai ataaka xeheneigee hyyleer, ijyyliin 9-de Kixoornii ezelhen baina. Ene dereevende seregei ton jixe xeregsel oldobo. 200 garan xyn pleende abtaba.

Ijyyliin 8-ai ydehee xoişo Sijeerra Gvadarraama seektorte baildaan yrgelzelbe. Respyyblikiinxidei dobtolgo amzaltataigaar jabuulagdaba. Ijyyliin 8-nai ygleegyyr ezelegdehen poziicanuud bexilegdehen baina. Yimyyleeşedei byxii ataakanь gederge soxigdobo. Yseeriin şadar (Madriidhaa urda zygte), ene rajoondo aldahan pyyktnyydee busaaxiin zoriigotoigoor yimyyleeşed koontrataaka xebe. Ene k ontrataaxanь gederge soxigdohon baina.

Ispaaniiin respyyblikiin şine kabineedai Gadaada xeregei minitstr Xoze Xiraalь. („Respyyblikan zyynei" geşyyn).
(Sojuuzfoto).

Reiter aagenstviin Barseloonoi korrespondeentiin medee sehenei johoor, respyyblikiin seregyydei otriaad Teryeelь proviincada yimyyleeşedei garta baihan teritoori deere 16 kilomeetr nebteren orozo Viivelь Rloo ba Segyyra de Loos Banoonsoi xoorondoxi zam deerexi xyyrgii ebdebe.

Zyyn (Aragoonskiin) froont

Yimyyleeşed bolbol ijyyliin 7-noi yder Alьbarsiin geze uçaastkada (Teryeelihee zyyn xoişo) ton jixe xysetei koontrataaka xebe. Yimyyleeşedel, taankanuudii xereglehen baigaashaa tedenei koontrataaxa jamarş yre garabagyi. Respyyblikiin seregyyd poziicanuudaa ximagadana.

Saragosii agaarhaa boombodozo baixadaa respyyblikiin aviaaca Raipiinde, seregei azylledberiiin beegnerenxei gazarii boombodozo 5 masterskoinuudii butasoxibo.

Xoito froont

Ijyyliin 8-da Biskaajin uçaastka deere xubilaltagyi baiba.

Astuurida ijyyliin 8-nai yder respyyblikiin artelieeriiin homonuud teherze „Seevernii kompaani" ba Ovijeediin „Eko noomikan tymer zam"geze vok zaalnuudai xoorondoxi sklaaduudii şataaba. Respyyblikiin seregyyd amzaltatai koontrataaka xeze, Somijeedo dereebenei deerexi ynder gazarii ezelze şadahan baina.

Santandeerta tolilogdohon komiyynikein johoor zasagai seregyyd bolbol 812 ynderhee yimyyleeşedei pociicii boombodobo. Respyyblikiinxid bolbol yimyyleeşedei okoopnuudii ezelze garai garanaadaar tedende jixeşeg geegdel uşaruulba. Daisanai koontrataaka gederge soxigdohon baigaa.

(TASS).

Itaaliiin xojor diviizi faşiis yimyyleeşedte tuhalxaar elьgegdebe

Pariiz. 8. (TASS). „Eevrei" medeeseleer, ijyynь harada beledxel ba hurguuli xehen itaaliiin seregei xojor diviizi mynee faşiis yimyyleeşedte tuhalaxiin tula Ispaani elьgeg-debe gene.

Soveed xudaldaan deere

Soveed xudaldaanai priincebii ebdene

Xori. Xezengiin Selьmaagai direektor Dondoboi, xudaldaaşad Dorziin ba Danzanai gegşed sag yrgelze soveed xudaldaanai priincebii ebden xazailgaza baina. Myn ene jabadalda Xezengiin somsoveedai tyryylegşe Erdeniin gegşe xabaadalsadag. Zişeelxede: Selьmaagta jirehen hain ed baraa nuudii (byd, belen xubsaha g.m.) somsoveedai tyryylegşe Erdeniin gegşe gurban kolxoozuudta ba MTS-da xubaagaad, tere nariaadaaranь kolxoozoi tyryylegşed ba MTS-ei direegtor jireze baraagaa abaaşadag. Selьmaagai direektor Dondoboi bolbol xudaldaaşad Dorziin ba Danzanaitai gurbuulan magaziindaa baihan hain baraanuudii xubaari xeze, tanil hain nyxedtee tabidag zantai, zarim hain baraanuudanь jyre iieeş naimaada garangyi skladhaa ygei bolşodog baina.

Ene bolbol soveed xudaldaanai priincebii bydyyligeer ebdeze baihan xereg myn bolxo tula Xoriiin aimagai prokuroor şalgaza yzexe johotoi.

Xudaldan abagşa.

Kylьtyyrne magaziin bolxo johotoi

Ulaan-Onon. Tus aimagai ceentr—Duldargiin tosxondo baigaa„Burmontoorgiin"halaba ri bolbol, jamarş kylьtyyrne baidalgyi, nege zaaxan gerei xaxadta baidag. Ger soonь xaranxii, 10 garan xynei orozo jirexede gerenь dyyreşedeg, naimaalza baigaa baraanuudanь tooho şoroido daruulşood baidag ba myn ediee xooloi zyilnyyd—saaxar, peçeeni gexe metenь xu şaltagyi toohondo daragdaad baidag baina.

Baha ene laavka zarimtaidaa xeden xonogoor xaaltatai baidag.

Ene buzagai baidalii „Burmontoorgiin" direekce medeeze baigaa johotoi, tiigeed jyy bodozo baina geeşeb?

Ononoi-Dolgin.

Aşangiinxin „sag erte" gelsene

Xoriiin aimagai Aşangiin somonoi „Internacionaal" kolxooz ba Şisaaniin somonoi zarim kolxoozuud „ybehende orozo erte, nogoon narai" gelseze, hanaa amar huunad. Myn Jerbaanovskiin somon ybehe xuriaalgiin maşiina zebsegyydii miin 33 proceent zahabariiba. Aşangiin somonoi zarim kolxoozuud xydelmerişedei baixa pooliin staangyi baina. Kolxooznigųud dunda socialiis myriisee emxidxelge ba sojol kylьtyyriin xydelmeri xangalttaigyigeer jabuulagdana.

Iime baixada, aimagai organizaacanuud ba MTS-uud kolxoozuudtaa bodoto zaabari ygegyi. Zarim kolxoozuud myneeş xyrter ybehe xuriaalgiin xydelmeriin tyseb tabiaadyi baixa jym.

Dam. Zam.

MALAI TYLӨ XOROOXOGYI BA OROONOI TYSEB DYYRGEXIIN TYLӨӨ TEMESEXE

(Xydee korespondeentnuudai bişeghee şinzelel)

Manai respyyblike dotor ene zilde malai tyl abalga ba malai oroonoi kampaaniii ziseete hainaar yngergeze baihan feermenyyd, malai gyyrtnyyd ba malşad-staxaanovtan neliedgyi olon bii.

Xedii tiime baigaaş haanьene xydelmeride ohol hanaa amar huuza, xaişa xereg xandahanai urşag şaltagaanaar, xeden tolgoi tyl yxyylhen ba myneeder boltor aduu malaa 100 proceent oroondo oruulza şadaagyi jabadal olon yzegdedeg,—geze manai xydee korespondeentnuud medeesene.

Booxonoi aimagai „Jenisei" kolxooz ygelhee zaxalaad myne boltor buxanuudaa ynieedtejee xamta jabuuldag. Mynee ene kolxoozoi xedii ynieed, xezee jamar buxada orohoniiinь medexe argagyi. Xaruuha muutaihaa maliinь yxene. Yxerei feermii daagşa Asalxaanov gegşe malşadta tuhalamza ba zaabari ygenegyi. Malai azalda dyrşelgyi gexe gy, ali xydelmeridee xaişa xereg xandadag jym—geze xydee korespondeent nyx. Batiin gegşe bişene.

Manai korespondeent nyx. Gataboon bişexedee: Selengiin aimagai Soveeduudai tabadaxi xuralai neremzete kolxooz kampaaniii muugaar emxidxehenei şaltagaanaar 28 gyynei 10 gyyji hubairuulhan, myn 95 ynieenei 48 ynieeji hubairuulhan baigaa. Mynee zilde ene kolxoozoi malai feermenyydte oroonoi kampaani urda zileixihee muugaar jabaza baina. Ene johooroo boloo haa, jirexe zilde yşee olon malaa hubairuulxiin ajuulda xyrgeze baina. Ene kolxoozoi xytelberilegşed Tybaanov ba Şoizoonov gegşed yngeregşe zilei alduuhaa hurgaal abza, mynee zil malaa bygediinь oroondo oruulxa tuxai negeş oroldolgo gargadagyi, xarin ohol hanaa amar huuza baihan zanşalaaraa geneé.

Xoriiin aimagai Deede-Xyrbiiin somonoi „Şine Azal" kolxooz 40 garan tugalaa yxyylhen, 27-8 ynieegee tugal xajuulhan baina. Myn 5-6 morinoo xorodxoozo alaa. Malaigaa yxexede veteranarna emşedte jabaza, zaabari abxa ba argaluulxa tuxai temesexiin oroondo eehedee ende tendenь xanaza, xadxaza yxyylee,—geze xydee korespondeent „X. D" gegşe bişene.

Ene metiin faaktnuud jahal a olon geze manai xydee korespondeentnor yder byxende medeesene. Olonxi korespondeentnuudai bişeghee medexede malai tyl abalga, oroonoi kampaani ba malaigaa xaruuhanda kolxoozuud bolbol erxim hain malşadaa tabiaagyi, hain zişee xaruulza jabahan erxim staxaanovtanai dyrşelii olon niitiin xereg bolgonogyi, socialiis myriisee yrgeneer emxidxen jabuulanagyi geze temdeglene.

Uşar iimiin tula, kolxoozoi pravleeni ba feermenyydei erxilegşed bolbol malai, ilangaa narai malai xaruuhanda,myn tereşelen malai oroonoi kampaaniin xydelmeriiin yje-yjede erxim malşadii tabixa. Mal azal deere socialiis myriisee yrgeneer emxidxexe. Tyryy stxaanovtanai dyrşelii olon niitiin dunda delgeryylxe—ede şuxala xydelmerii bolьşeviigşelen emxilexe xeregtei. Azaldaa halgaraar xandaza, malaa xoroohon xynyyd tuxai kolxooznigudai bygediinsuglaan deere xelsexe, Staaliin ustaavai johoor zoxixo xemzee abxa ujalgatai.

Malaigaa xaruuhii haizaruulxaar xydelmeriee zybxen xizaarlaxa bişe, jirexe ybel duulaan bairaar ba elbeg tezeeleer xysed xangaxiin tylee byri hainaar oroldoxo. Ene xydelmeriii erxim hainaar jabuulxiin tylee kolxooz brigaada ba feerme byxenei xoorondo socialiis myriisee yrgeneer emxidxexiin tylee temesexe. Malazalda erxim rekoordnuudii tuilaza, Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkada xabaadaxa erxe oloxiin tylee bygede xydelmerilexe xereg—odoonoi şuxala zoriigo myn.

Kanceliaartaa huugaad xoohon medee sugluulna

Xoriiin aimagta oroonoi kampaani ton muugaar yngergegdeze baina.

Zişeelxede: Doodo-Xudanai somonoi kolxoozuudai oroonoi kompaaniii aduunai talaar 60 proceent, yxerei talaar 20 proceent, xoninoi talaar 3 ba gaxain talaar 4 proceent xyrter tysebee dyyrgee. Ene somonoi kolxoozuudta zooteexnig nyxer Kapyystina gedeg xydelmerildeg.

Myn Anaagai somon soo aduunai talaar tysebenь 74 proceent, yxerei talaar 39 proceent, xonid oroidoo oroondo oruulagdaagyi ba gaxai 6 proceent oroondo oruulagdaba. Ene somon şingleer oroonoi kampaaniii tahalduulhan somon ba kolxoozuud olon baixa jym.

Baha, Anaagai somondo zooteexnig Popoov gedeg xydelmerildeg baixa jym. Zarim kolxoozuud deere tomo yyltei azarga ba buxanuudii zybeer xereglenegyi. Byxii buxanuudaa ynieedtejee bilşeene. Garaar oroondo tabixa johotoi gehen BMASSR-ei Arkoom Soveedai togtoolii bodoto deerenь bejelyylnegyi. Zişeelxede: Dunda- Xudanai somonoi Kiirovoi neremzete kolxooz tomo yylterei azargatai aad, tereendee negeş gyy tabinagyi, bytyy sarai soo xaagaad baina. Eneenei tuxai aimagai gazarai tahaghaa ba zooteexnig Xamagaanovai zyghee jamarş xemzee abtanadyi.

Zooteexnig nyxer Xamagaanova Dunda-Xudanai somondo jabaxa johotoi aad, kolxoozoi deere jabaza negeş zaabari ygeegyi baina.

Dunda-Xudanai somonoi, Voroşiilovoi neremzete kolxoozoi pravleeni oroon tuxai jamarş ch too mynee medeegyi huuza baina.

Ooroonoi kampaani deere iime buzagai baidal xaişan geed toxiooldonob gee haa, aimagai organizaacanuud, ilangajaa gazarai tahagai, somonoi ba kolxoozoi pravleeniiin xytelberilegşedei malai oroonoi kampaanida hanalaa tabidaggyi, malai feerme deegyyr jabaxa malşadta operativ xytelberi ygenegyi. Xarin kanceliaartaa huugaad xoohon too medeegee elьgegdel gexe, hanaa amar huuxaş tesegegyi.

Uşar iimehee, ede byxii aldul dutuugaa oiriin sag soo zasaxa abxa tuxai Xoriiin aimgyisedkoomoi tyryylegşe Baldaajev ba gazarai tahagai daagşa Zarxoi gegşed anxarxa johotoi.

N. Sibiirskajaa.

Şazanda esergyysexe propagaanda tuxai

Agiin aimgata şazanda esergyysexe propagaandiin xydelmeri hulaar jabuulagdana.

Yligerlexede; Xynxerei somonoi „Xubisxalai Xysen" geze kolxoozdo şurgaza orohon „Cerenzab bariaaşa" geze aldarşahan Cerenzab Dorziin gegşe, Budalanai, Xynxerei ba Sogto-Xangilai somonuudar zaiza abaral buulgaxa, ybeşentende arga xeeb geze beeleze aradzonoi zeeriii mexelen abxa haa gadana, xudal xuurmag yge tarxaagaad baina. Kolxoozniguud ybeşenei erxeer kolxoozhoo mori erize unaad aimagai bolnicada oşohon neretei dasanai lamanarhaa em abza busadag gurimtai baina.

Ene byxii faaktnuud xadaa, Agiin aimagai partiijna ba komsomoloi organizaacanuudai xytelberilegşedei şazanda esergyysexe propagaandiie zohood xaigaar jabuulxiin tylee temeselee şangadxaxiinь yşee daxin signaaldana.

Agaarai Dolgin.

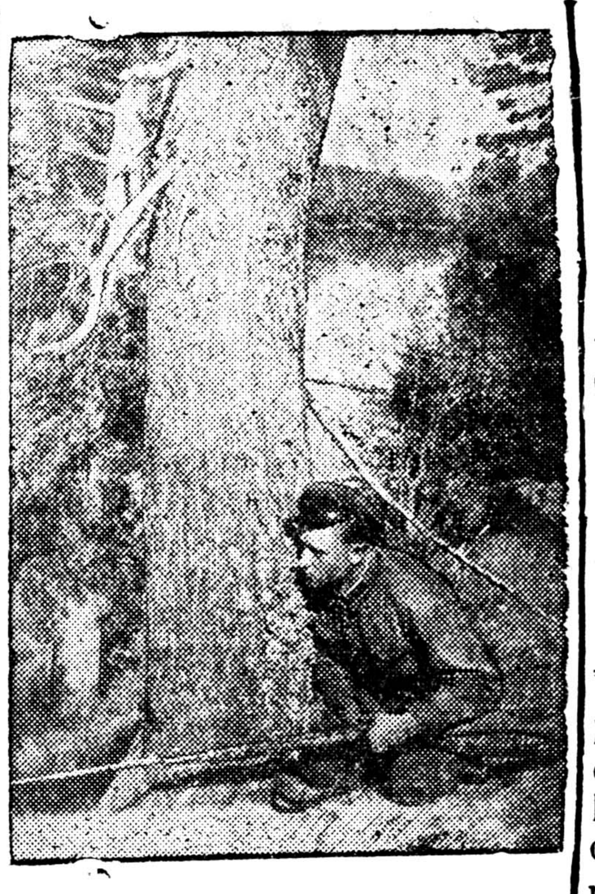

SSSR-ei xiliin şugamii emdeze politemegraaca xeze garxaa jabahan xariin nege gyrenei şpioonuudii barihan xiliin saxiuulşa nyx. Zavьjaalov.

ZURAG DEERE. Zavьjaalov gegşe xile saxilgada baina. *(Sojuuzfoto),*

Gyrenei soortfoondiin sklaaduudta soortoto tariaa abxa ba xadagalaxa tuxai zuram

SSSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaad ba SSSR-ei AKS-ai dergedexi beledxelei komiteed bolbol gyrenei soortoto foondiin sklaaduudta 1937-38 onoidai torşo soo soortoto tariaa tuşaan abxa ba xadagalxa zuramii zoxioobo.

Gyrenei soortoto foondodo tariaa beledxexedee noitoniiinь 17 proceenthoo deeşe bişe, amidii ba xosorhon soortonuudanь xamta deeree 3 proc. deeşe bişe baixa johotoi gehen yngeregşe zilde baihan kondiica tere şigtee baixa.

Zagotzernoogoi pyynktnyyd, tovaarno-soortoto tariaaji abxadaa yngeregşe zilde baihan kondiiciin johoor abxa.

Gyrenei soortfoondiin pyynktenyyd bolbol tariaa tuşaagşadtaa gyrenei soortfoondiin pyynkt deere tariaagaa eehediingee xyseer seberlexiinь tula, tariaa arilgadag jyriin maşiinanuudii tylberigyigeer ygexe ujalgatai. Tariaa arilgadag sloozno maşiinanuud bolbol tuxai tylberieer ygtexe baina.

Gyrenei soortfoondodo abtahan oroohoto tariaanai kylьtyyriin soortoto yrehii sklaadta xadagalxadaa soortooronь, myn soortiin seberei kategooriooronь ba tariigiin şanarai klaasaaranь ilgaza xadagaldag baixa johotoi.

Tyrelxi xelenei şine orfograafi tyrgen delgeryylxe

Manai baruun aimagai exin ba dunda hurguulinuud bolbol tyrelxi xelenei zaabariaar ene zilde jixe muu garhan baigaa. Ene bolbol BMASSR-ei Gegeeryylxe Arkomaadai zyghee huralsalai nom, gramaatikaar xangadaggyi deerehee boloo. Negeş instryyktor ene hurguulinuudta jabaagyi. Ilangajaa, manai baruun Alairai aimagta olon bagşanar şine garhan orfograafi hain oilgoxogyi deerehee, xuuşan orfograafi xolin bişeze jixe olon alduu xedeg baina. Gadana, kolxoozniguud latiin şine ysegte xysed huraagyi. Zişeelxede, aimagai ceentr deere „B-M Ynen" gazeetii gansaxan rajoonoi bibliioteeka ba aikoom zaxidag baina. Aimagai albaxaaşadhaa „Ynen" gazeetii unşaxa xyn jexe xomor. Ene ybel rajoonoi 4 hariin partiijna kyyrse boloo hen. Tere kyyrsede hiiie xydeegei kommuniistnuud latiin ysegii oroi mededeggyi baigaa. Tere kyyrsede bi bolbol tyrelxi xeleer zaahan baigaab. Tiixede, zaaxa nom, debter dutuu baigaad, jixe haad boloo hen.

Manai baruun aimagii şine latiin nom debtereer haitar xangaxa tuxai xoblelei gazar, „Burkniige" ba Gegeeryylxe Arkomaadai anxaralaa tabixa johotoi. Gadana, ijyyliiin 9-ei „Bur.-Mong. Ynende" garhan „BMASSR-ei Gegeeryylxe Aradai Komisaar nyxer Dongidoondo delgemel bişeg" gehen zyilde tyrelxi xelenei hurgagşanar B. Namsarain, C. Dorziin ba Cedendambiin gegşed „huralsalta zilei exilxehee naaşa tyrelxi xeleer exin ba dunda hurguuliiin hurgagşanarai kyyrse xee haa zilehee exilze tyrelxi xele zaalgii haizaruulxa tuxai jamar beledxeltei baihaniii, jamar nomuudai xeblegdeze baihanii bolon xedlide xaana jamar kyyrse emxidxegdexe geze bainaii „Buriaad-Mongoloi Ynen" gazeetaar damzuulan xariuu ygexii ardii gegeeryylxe Arkom nyx. Dongidoonhoo guinabdi" geze bişehende hanalaa negeden xariuu xylieelseneb.

Exin hurguuliin hurgagşa A, F. Spiridonov.

(Alair.)

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAAJEV.

Buriaad-Mongol pedagogiis instityyd ba bagşanarii beledxexe 2 zilei (yderei) instityyd 1937 onoi namarai abalgada

doro dursagdahan fakylьteeduudta abna:

1. Fiizika-matimaatikiin,
2. Xele ba literatuuriin,
3. Baigaaliin şinzelgiin,
4. Beledxelei tahag.

Instityydyyd bolbol xysed dunda hurguulinuudai bagşanarii, xysed bişe dunda hurguulinuudai bagşanarii beledxene.

Instityydte oroxii xysegşed bolbol xysed dunda hurguuliiin erdemtei ba dorodursagdaxa zyilnyydeer şalgalta garhan baigaa haa abtana: a) oros xele, bişelge, unşalga, gramaatika ba literatuura; b) buriaad xele (buriaad-mongolşuudhaa); v) matemaatika; g) fiizika; d) xiimi; j) politgraamota; z) ali negen xari xele—aangliiin, neemecei gy, ali franncuuzai (orogşodoi duranhaa).

Medyylgenyydii instityydei direektoroi nere deere elьgeexe, eeneenei xabsaruulagdaxa dokymeentnuud: a) avtobiograafi; b) dunda hurguuli dyyrgehen tuxai atestaaca (bodotiinь) c) paasport (bejeeree jirexedee ygene) ç) gerşelegdehen 3 xeheg fotokaartoçka (malgaigyigeer abxuulhan 3-4 sm xemzyyrei haa hain; d) sergexe baigaa tuxai spraavka (seregei ujalgatanhaa).

Medyylge abalga ba şalgaltada oruulalga ijyyniin 20-hoo aavgustiin 1 xyrter, stydeentnerei toodo oruulalga aavgustiin 21-hee 25 xyrter, nomoi yzelge sentiaabriin 1-hee exilne.

Abtagşad bolbol stipeendi stoloovo ba bairaar xangagdana, bylenertei stydeentnerte bairaa ygtexegyi.

Medyylge ba dokymeentnyydee „г. Улан-Удэ, Рабочая 20—Пединститут, Приемной комиссии" gehen aadresaar jabuulxa.

Direekce.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, сель озотдела—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa N. ŞEVEENEI. Verstaalagşad: D. Baldaanov, C. Dambaajev. BMASSR-ei Niit. Azyiledberiiin arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 828.